

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 419
van **TINE SOENS**
datum: 25 mei 2018

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Universiteiten - Ethisch charter inzake mensenrechten

De Vlaamse universiteiten zullen niet langer met Iraanse onderzoeksinstituten samenwerkingen opzetten. Dat doen ze om Iran onder druk te zetten om de doodstraf tegen de VUB-gastdocent, dr. Ahmadsz Djalali, ongedaan te maken en hem vrij te laten. Hij zit namelijk al twee jaar gevangen in Teheran op beschuldiging van spionage. Hij kreeg echter geen eerlijk proces. De toegang tot medische hulp wordt hem ook onzegd, hoewel zijn gezondheid er sterk op achteruit gaat.

Het toont aan dat universiteiten bezig zijn met mensenrechten en eventuele schendingen ervan. UGent besloot daarom begin dit jaar dat ze bij nieuwe samenwerkingen eerst een onderzoek voeren naar mensenrechten. Daarmee wil ze partnerschappen, waar mogelijk mensenrechtenschendingen gebeuren, vermijden. Het LAW Trainproject in Israël, waar KU Leuven aan meewerkte, deed heel wat stof opwaaien. Ondertussen besliste de universiteit om niet in te stappen in het vervolg van het project.

In het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) over de IWT-richtlijn, waarbij men stelt dat er vanuit de Vlaamse overheid geen subsidiëring mogelijk is van onderzoeksprojecten met een militaire affiniteit, worden ook de richtlijnen aangehaald die de universiteiten hanteren. In oktober werd, binnen de ad-hocwerkgroep dual use van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), een aantal richtlijnen afgesproken voor onderzoekers over dual use en misbruik van onderzoek. Ook imec en VIB waren hierbij betrokken, naast de dienst Controle Strategische Goederen.

Vandaag hebben KU Leuven en Universiteit Antwerpen een specifieke commissie dual use. UGent heeft nog geen commissie, maar zet wel een ethische commissie op. Ook de VUB zal dit doen. Universiteit Hasselt heeft een intern meldpunt dual use opgericht.

In de schoot van de VLIR wordt nu ook een werkgroep mensenrechten opgericht. Een ethisch charter rond mensenrechten over de instellingen heen behoort nog steeds tot de mogelijkheden.

1. Werde de werkgroep mensenrechten binnen de VLIR ondertussen opgericht? Wat is hun concrete doelstelling? Is het de bedoeling om tot een ethisch charter te komen over de instellingen heen? Hoe staat het daarmee?
2. Ondersteunt de minister de maatregel genomen door de Vlaamse universiteiten om geen nieuwe samenwerkingen met Iran op te zetten zolang dr. Djalali opgesloten is?

Welke initiatieven neemt de minister zelf, in samenspraak met minister-president Bourgeois, om vanuit Onderwijs dr. Djalali vrij te krijgen?

3. Hoe worden de verschillende initiatieven rond dual use binnen de universiteiten uitgewerkt? Welke werkzaamheden vinden nu nog plaats in de werkgroep dual use van de VLIR?

ANTWOORD

op vraag nr. 419 van 25 mei 2018

van **TINE SOENS**

1. De VLIR werkgroep Mensenrechten is opgericht en kwam reeds twee maal samen. De werkzaamheden bevinden zich nog in een opstartfase. De WG bestudeert voorbeelden van mensenrechtenbeleid in andere organisaties, ook in internationaal perspectief. Ook de mogelijkheid van een Vlaams interuniversitair richtlijnenkader wordt afgetast. Dit zou dan een houvast kunnen bieden bij beslissingen of de deelname aan welbepaalde internationale onderzoeksprojecten opportuun is vanuit een mensenrechtenstandpunt.
De werkgroep Mensenrechten zal in nauw overleg samenwerken met de VLIR werkgroep Wetenschap, Ethiek & Integriteit (WE&I).
2. Mensenrechten zijn een belangrijke leidraad in het buitenlands beleid van de Vlaamse Regering. Ik en samen met mij de rest van de Vlaamse Regering ondersteunen dan ook de maatregel die door de Vlaamse universiteiten is genomen.
3. De VLIR werkgroep Dual Use heeft haar werkzaamheden vorig jaar besloten met een aantal beleidsaanbevelingen die aan de rectoren werden bezorgd ter opvolging. Ze stelde ook een brochure op met concrete richtlijnen voor onderzoekers, die hen moet helpen bepalen of de dual use-wetgeving op hun onderzoek van toepassing is en zo ja, welke stappen ze dienen te ondernemen. De thematiek wordt nu verder opgevolgd en gemonitord binnen de bredere VLIR werkgroep Wetenschap, Ethiek en Integriteit. Binnen deze werkgroep wordt ook de samenwerking met de Dienst Controle Strategische Goederen verdergezet, o.a. wat betreft outreach over dual use naar onderzoekers en ondersteunende diensten aan de universiteiten. Volgens de nood kan de specifieke werkgroep Dual Use evenwel op ieder moment weer worden samengeroepen.